DOMSTOLENS KENDELSE (Femte Afdeling)
24. juli 2003 *

I sag C-297/01,

angående en anmodning, som Tribunale di Catania (Italien) i medfør af artikel 234 EF har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Sicilcassa SpA

mod

IRA Costruzioni SpA,

Francesco Gaetano Restivo Graci m.fl.

mod

Francesco Gaetano Restivo Graci m.fl.

* Processprog: italiensk.

mod

IRA Costruzioni SpA,

Amministrazione straordinaria della Holding personale Graci Gaetano,

Sicilcassa SpA,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 87 EF og 88 EF,

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, M. Wathelet (refererende dommer), og dommerne C.W.A. Timmermans, A. La Pergola, P. Jann og S. von Bahr,

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer
justitssekretær: R. Grass,

efter at den forelæggende ret er blevet underrettet om, at Domstolen har til hensigt at træffe afgørelse ved begrundet kendelse i henhold til procesreglementets artikel 104, stk. 3,

efter at de parter eller andre, der er nævnt i artikel 20 i EF-statutten for Domstolen, er blevet anmodet om at fremkomme med deres eventuelle bemærkninger hertil,

efter at have hørt generaladvokaten,

afsagt følgende

Kendelse

1 Ved kendelse af 12. juli 2001, indgået til Domstolen den 26. juli 2001, har Tribunale di Catania i medfør af artikel 234 EF forelagt tre præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 87 EF og 88 EF.

2 Spørgsmålene er blevet rejst under to sager rejst af henholdsvis Sicilcassa SpA (herefter »Sicilcassa«) og Francesco Gaetano Restivo Graci m.fl. med påstand om ophævelse af Tribunale di Catanias dom af 18. januar 1997, som i henhold til artikel 3 i lov nr. 95 af 3. april 1979 (GURI nr. 94 af 4.4.1979), med senere ændringer (herefter »lov nr. 95/79«), erklærede afdøde Gaetano Graci insolvent med henblik på anvendelse på dennes personlige holdingselskab (herefter »Holding Graci«), af den procedure med særlig administration, der allerede er iværksat for IRA Costruzioni SpA (herefter »IRA«).

Retsforskrifter

3 Proceduren med særlig administration af større kriseramte virksomheder blev indført ved lov nr. 95/79.

4 I medfør af lovens artikel 1, stk. 1, finder proceduren anvendelse på virksomheder, som i mindst et år har haft over 300 beskæftigede, og hvis gæld til kreditinstitutter, socialforsikringsinstitutter eller til selskaber, hvori staten er hovedaktionær, andrager mindst 85,277 mia. ITL samt et beløb på fem gange den indbetalte selskabskapital.

5 Ifølge samme lovs artikel 1a finder proceduren ligeledes anvendelse, når insolvensen skyldes forpligtelsen til at godtgøre staten, offentlige organer eller selskaber, hvori staten er hovedaktionær, beløb på mindst 50 mia. ITL, svarende til mindst 51% af den indbetalte kapital, som tilbagebetaling af ulovlig støtte eller støtte, der er uforenelig med fællesmarkedet, eller i forbindelse med finansiering, der er ydet til teknologisk udvikling og forskning.

6 Det bestemmes i artikel 1, stk. 5, i lov nr. 95/79, at en virksomhed for at kunne blive omfattet af proceduren med særlig administration indenretligt skal være erklæret insolvent af en domstol enten i henhold til konkursloven, eller fordi den ikke har udbetalt løn i mindst tre måneder. Industriministeren kan efter høring af finansministeren vedtage et dekret, hvorved virksomheden sættes under særlig

administration, og kan under hensyntagen til kreditorernes interesser og i henhold til artikel 2, stk. 1, i den nævnte lov tillade, at virksomheden fortsætter driften i et tidsrum af højst to år, der højst kan forlænges med yderligere to år efter indstilling fra det tværministerielle udvalg til samordning af industripolitikken (herefter »CIPI«).

7 I henhold til artikel 3 i lov nr. 95/79 kan en procedure med særlig administration, som allerede er iværksat for en virksomhed, udstrækkes til virksomheder, som er underlagt denne virksomheds kontrol, eller som kontrollerer virksomheden, alene på betingelse af, at de er erklæret insolvente.

8 Virksomheder under særlig administration er undergivet konkurslovgivningens almindelige bestemmelser med de udtrykkelige undtagelser, der fremgår af lov nr. 95/79 eller senere love. I forbindelse med proceduren med særlig administration kan ejeren af den insolvente virksomhed ligesom i forbindelse med den almindelige likvidationsprocedure ikke disponere over sine aktiver, som i princippet skal tjene til fyldestgørelse af kreditorerne; renterne af den eksisterende gæld suspenderes; afdrag på gæld i en bestemt periode forud for insolvenserklæringen kan omstødes; ingen individuel kreditorforfølgning kan iværksættes eller fremmes i den pågældende virksomheds formue.

9 Herudover kan staten efter samstemmende udtalelse fra CIPI i medfør af artikel 2a i lov nr. 95/79, kautionere for hele eller en del af den gæld, som virksomheder under særlig administration måtte stifte til finansiering af den løbende drift og til genaktivering og færdiggørelse af installationer, bygninger og industriudstyr, på de betingelser og vilkår, der gælder i henhold til dekret udstedt af finansministeren.

10 I forbindelse med saneringen er det tilladt at sælge alle den insolvente virksomheds anlæg på de vilkår, der er fastsat i lov nr. 95/79. Ifølge lovens artikel 5a er

overdragelse af ejendomsretten til hele eller en del af virksomheden i den forbindelse pålagt en fast registreringsafgift på 1 mio. ITL.

11 Desuden er virksomheder under særlig administration i henhold til artikel 3, stk. 2, i lov nr. 19/87 af 6. februar 1987 (GURI nr. 32 af 9.2.1987) fritaget for betaling af bøder for manglende betaling af obligatoriske socialbidrag.

12 Når en virksomhed under særlig administration i medfør af artikel 2, stk. 5, i lov nr. 95/79 meddeles tilladelse til at videreføre sine aktiviteter, skal den udpegede administrator udfærdige den nødvendige handlingsplan, hvis forenelighed med hovedretningslinjerne i den nationale industripolitik undersøges af CIPI, inden den godkendes af industriministeren. Beslutninger vedrørende spørgsmål såsom omstrukturering, salg af aktiver, likvidation eller ophør af perioden med særlig administration skal godkendes af samme minister.

13 Først ved slutningen af perioden med særlig administration kan kreditorer med fordringer i en virksomhed, som er undergivet denne ordning, opnå fyldestgørelse, helt eller delvist, gennem frasalg af virksomhedens aktiver eller gennem dennes nye indtjening. Endvidere dækkes efter konkurslovens artikel 111 og 212 udgifter afholdt i forbindelse med den særlige administration og videreførelsen af virksomhedens drift, herunder gæld, der er blevet stiftet, ved fradrag i provenuet af bomassens salg, med fortrinsret for de fordringer, der bestod på tidspunktet for den særlige administrations påbegyndelse.

14 Proceduren med særlig administration slutter efter indgåelse af en akkord, fuldstændig fordeling af aktiverne, og fuldstændig afvikling af gælden efter konstatering af insufficiens, eller efter at virksomheden har genvundet evnen til opfylde sine forpligtelser og dermed at vende tilbage til økonomisk stabilitet.

15 Lov nr. 95/79 blev ophævet ved lovdekret nr. 270 af 8. juli 1999 om nye regler for særlig administration af store insolvente virksomheder (GURI nr. 185 af 9.8.1999, herefter »lovdekret nr. 270/99«), der blev vedtaget med hjemmel i bemyndigelseslov nr. 274 af 30. juli 1998.

16 Lovdekretets artikel 106, stk. 1 og 2, bestemmer dog:

»1. For de procedurer, der er iværksat og stadig er i gang på datoen for nærværende lovdekrets ikrafttræden, gælder fortsat de tidligere gældende bestemmelser, også for så vidt angår en efterfølgende anbringelse under særlig administration af kontrollerede selskaber eller virksomheder med én ledelse, der er ansvarlig efter artikel 3 i lov nr. 26 af 30. januar 1979, som konverteret med ændringer ved lov nr. 95 af 3. april 1979.

2. Proceduren med særlig administration anses for iværksat, når der på datoen for nærværende dekrets ikrafttræden retligt er konstateret insolvens for virksomheden, også selv om det dekret, hvorved særlig administration iværksættes i henhold til artikel 1, stk. 5, eller artikel 3, stk. 2, i nævnte lovdekret nr. 26/79, endnu ikke er afsagt.«

17 Det bemærkes i øvrigt, at Kommissionen i skrivelse E 13/92 af 30. juli 1992 (EFT 1994 C 395, s. 4), der blev tilstillet den italienske regering i medfør af EF-traktatens artikel 93, stk. 1 (nu artikel 88, stk. 1, EF), havde anført, at lov nr. 95/79 efter dens opfattelse i forskellige henseender faldt inden for anvendelsesområdet for EF-traktatens artikel 92 (efter ændring nu artikel 87 EF) og de følgende artikler, og henstillede, at enhver anvendelse af denne lov

forudgående blev meddelt Kommissionen, således at de forskellige tilfælde kunne undersøges inden for rammerne af den ordning, der finder anvendelse på støtte til kriseramte virksomheder.

18 De italienske myndigheder svarede, at de kun havde i sinde at foretage en forudgående meddelelse i de tilfælde, som angår statslig kaution som omhandlet i artikel 2a i lov nr. 95/79, og på baggrund heraf besluttede Kommissionen at indlede den i traktatens artikel 93, stk. 2, omhandlede procedure (EFT 1997 C 192, s. 4).

19 I mellemtiden har Domstolen i dom af 1. december 1998, Ecotrade (sag C-200/97, Sml. I, s. 7907), fastslået, at anvendelsen på en virksomhed i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i EKSF-traktatens artikel 80, af en ordning som den, der er indført ved lov nr. 95/79, og som fraviger den almindelige konkursret, skal anses for at give anledning til tildeling af en statsstøtte, der er forbudt i henhold til EKSF-traktatens artikel 4, litra c), når det er fastslået, at denne virksomhed

— har haft tilladelse til at videreføre sin økonomiske aktivitet under omstændigheder, hvor en sådan mulighed ville have været udelukket i forbindelse med anvendelsen af den almindelige konkursret, eller

— har haft en eller flere fordele, såsom en statslig kaution, en nedsat skattesats, en fritagelse fra forpligtelsen til at betale bøder eller et reelt afkald, helt eller delvist, på det offentliges fordringer, som en anden insolvent virksomhed ikke ville have haft krav på ved anvendelsen af den almindelige konkursret.

20 Domstolen har endvidere i dom af 17. juni 1999, Piaggio (sag C-295/97, Sml. I, s. 3735), fastslået, at

— anvendelsen på en virksomhed af en ordning som den, der er indført ved lov nr. 95/79, og som fraviger den almindelige konkursret, skal anses for at give anledning til tildeling af statsstøtte som omhandlet i traktatens artikel 92, stk. 1, når det er fastslået, at denne virksomhed

— har haft tilladelse til at videreføre sin økonomiske aktivitet under omstændigheder, hvor en sådan mulighed ville have været udelukket i forbindelse med anvendelsen af den almindelige konkursret, eller

— har haft en eller flere fordele, såsom en statslig kaution, en nedsat skattesats, en fritagelse fra forpligtelsen til at betale bøder eller et reelt afkald, helt eller delvist, på det offentliges fordringer, som en anden insolvent virksomhed ikke ville have haft krav på ved anvendelsen af den almindelige konkursret,

— når det er godtgjort, at en ordning som den, der er indført ved lov nr. 95/79, i og for sig kan føre til ydelse af statsstøtte som omhandlet i traktatens artikel 92, stk. 1, kan denne ordning derfor ikke gennemføres, hvis den ikke er blevet meddelt Kommissionen, og, såfremt meddelelse har fundet sted, ikke

før Kommissionen har truffet en afgørelse, der anerkender, at støtteprojektet er foreneligt med fællesmarkedet, eller, såfremt Kommissionen ikke inden to måneder fra meddelelsen har truffet afgørelse, før denne frists udløb.

21 Efter afsigelsen af denne dom gav Kommissionen ved skrivelse af 12. august 1999 (EFT 1999 C 245, s. 27) udtryk for, at den dels havde besluttet at tilbagekalde de tidligere beslutninger om forslag til relevante foranstaltninger og indledning af proceduren i traktatens artikel 93, stk. 2, ved at give de italienske myndigheder og andre interesserede parter mulighed for at fremsætte bemærkninger til sagen, dels ville indlede den i artikel 88, stk. 2, EF omhandlede procedure vedrørende den ved lov nr. 95/79 gennemførte støtteforanstaltning, som herefter var registreret som en ikke-anmeldt støtte.

22 De italienske myndigheder fremsatte bemærkninger ved skrivelser af 14. september og 2. november 1999.

23 Den 16. maj 2000 vedtog Kommissionen beslutning 2001/212/EF om Italiens støtteordning til fordel for større kriseramte virksomheder (lov nr. 95/1979 om ophøjelse til lov af lovdekret nr. 26/1979 om hasteforanstaltninger med henblik på særlig administration af større kriseramte virksomheder) (EFT 2001 L 79, s. 29), hvori Kommissionen fastslog, at de forskellige fordele, der er indført ved lov nr. 95/79, udgør en statsstøtteordning i den i artikel 87, stk. 1, EF omhandlede forstand, som er uforenelig med fællesmarkedet. Kommissionen anførte, at i overensstemmelse med Piaggio-dommen og i modsætning til hvad Kommissionen hidtil havde antaget, udgjorde den ved lov nr. 95/79 indførte statsstøtteordning ikke en eksisterende støtte, men en ny støtte, som ulovligt var iværksat af Den Italienske Republik i strid med de forpligtelser, der påhviler den i medfør af artikel 88, stk. 3, EF. Kommissionen har dog understreget, at den fejl, den havde begået ved at betragte støtten som »eksisterende støtte«, har givet den pågældende medlemsstat og andre interesserede parter, særligt de støttemodtagende virk-

somheder, en berettiget forventning, hvorfor Kommissionen har besluttet ikke at kræve den ulovligt ydede støtte tilbagebetalt. Endelig har Kommissionen taget til efterretning, at lov nr. 95/79 er blevet ophævet ved lovdekret nr. 270/99.

Hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

24 De særlige kuratorer for IRA havde indgivet en anmodning om udvidelse af proceduren med særlig administration, som allerede var blevet iværksat for IRA, til også at omfatte Holding Graci, som havde kontrollen med IRA. Denne anmodning blev i første omgang afvist ved Tribunale di Catanias dekret af 3. januar 1997, men blev taget til følge af Corte d'appello di Catania (Italien) ved kendelse af 17. januar 1997. Som følge heraf erklærede Tribunale di Catania ved dom af 18. januar 1997 Holding Graci for insolvent, i overensstemmelse med artikel 3 i lov nr. 95/79, med henblik på udvidelsen af proceduren med særlig administration til at omfatte denne virksomhed.

25 Dommen blev den 3. februar 1997 anfægtet ved tredjemandsindsigelse indgivet af Sicilcassa, som hovedkreditor til afdøde Gaetano Graci, og af Francesco Gaetano Restivo Graci m.fl., som arvinger efter Gaetano Graci, den 13. og 14. februar 1997. Francesco Gaetano Restivo Graci m.fl. har efterfølgende hævet sagen, og Tribunale di Catania har derfor slettet den.

26 Den forelæggende ret har stillet spørgsmålet, om proceduren med særlig administration, som foreskrevet i den tidligere lov nr. 95/79 i den version, der er gældende efter artikel 106 i lovdekret nr. 270/99, er forenelig med artikel 87 EF ff.

27 Den har nærmere bestemt for det første stillet spørgsmålet, om den i lovdekret nr. 270/99 fastlagte overgangsordning udgør en ny statsstøtteordning eller er en ændring af en eksisterende støtteordning som omhandlet i artikel 87 EF ff. samt i Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af traktatens artikel [88] (EFT L 83, s. 1), henset til de følger, dette kan have i tilfælde af manglende forudgående meddelelse til Kommissionen.

28 Den forelæggende ret har bemærket, at overgangsordningen adskiller sig fra den tidligere gældende nu ophævede ordning på to punkter. Idet ordningen er et led i en ny ordning for særlig administration af store insolvente virksomheder, vedtaget med det erklærede formål at skabe overensstemmelse med fællesskabsretten, har den for det første til formål at modvirke fordrejninger i konkurrencen, at forhindre, at ophævelsen af den tidligere ordning får alvorlige følger for det beskæftigelsesniveau, der opretholdes i forbindelse med igangværende særlig administration, og at fjerne den væsentlige usikkerhed omkring de retsforhold, som virksomheder, der undergives særlig administration, tidligere er indtrådt som part i. For det andet er der udelukkende tale om en overgangsordning, der som sådan udelukkende er beregnet på at regulere igangværende procedurer med særlig administration. Ordningen er således gradvist ophørende, hvilket fører til at udelukke den skønsfrihed, der ved den tidligere gældende ordning var givet industriministeren til at tillade en virksomheds fortsatte drift, og der opstår dermed væsentlig tvivl med hensyn til, om en sådan støtteordning kan påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne.

29 Den forelæggende ret har endvidere stillet spørgsmålet, om overgangsordningen er forenelig med fællesmarkedet, særligt i lyset af artikel 87, stk. 3, litra b), EF.

30 I tilfælde af at dette sidste spørgsmål besvares benægtende, har den forelæggende ret endelig spurgt, om overgangsordningen alligevel kan anses for forenelig med traktaten på baggrund af fællesskabsrettens generelle principper, og navnlig retssikkerhedsprincippet, princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, princippet om forbud mod forskelsbehandling, proportionalitetsprincippet og princippet om den effektive virkning.

31 Den forelæggende ret har i denne forbindelse bemærket, at Kommissionen specielt med henblik på den støtteordning, der blev indført ved lov nr. 95/79, i beslutning 2001/212 med henvisning til princippet om beskyttelse af den berettigede forventning såvel for Den Italienske Republik, der tidligere havde ydet støtte, som for de virksomheder, der havde modtaget denne støtte, havde undladt at kræve tilbagebetaling heraf. Hvis der ikke fandtes en overgangsordning, eller hvis de nationale domstole besluttede ikke at anvende den, måtte virksomheder, der allerede var under særlig administration, pålægges at tilbagebetale den statsstøtte, der ulovligt var udbetalt, hvilket ville være i strid med Domstolens praksis, hvorefter fællesskabsretten ikke er til hinder for en national lovgivning, der garanterer beskyttelsen af den berettigede forventning, også selv om der er tale om krav om tilbagebetaling af støtte, der er i strid med fællesskabsretten (jf. dom af 20.9.1990, sag C-5/89, Kommissionen mod Tyskland, Sml. I, s. 3437).

32 Herefter har Tribunale di Catania besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Kan på grundlag af en fortolkning af artikel 87 EF ff. en ordning som den overgangsordning, der er fastlagt i artikel 106 i lovdekret nr. 270/99, anses for en ny statsstøtte, der er omfattet af forbuddet i artikel 87 EF?

2) Såfremt det under 1 anførte spørgsmål besvares bekræftende, spørges det:

Kan på baggrund af de i begrundelsen til nærværende kendelse anførte grunde den omhandlede overgangsordning være omfattet af bestemmelsen i artikel 87, stk. 3, litra b), EF?

3) Såfremt det under 2 anførte spørgsmål besvares benægtende, spørges det:

Kan den omhandlede overgangsordning på baggrund af fællesskabsrettens generelle principper og navnlig [retssikkerhedsprincippet, princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, princippet om forbud mod forskelsbehandling, proportionalitetsprincippet og princippet om effektiv virkning] anses for forenelig med EF-traktaten og Fællesskabets retsorden i almindelighed?«

Om de præjudicielle spørgsmål

33 Da besvarelsen af disse spørgsmål ikke giver anledning til rimelig tvivl, har Domstolen i henhold til procesreglementets artikel 104, stk. 3, underrettet den nationale ret om, at den har til hensigt at træffe afgørelse ved begrundet kendelse, og har samtidig anmodet de parter eller andre, der er nævnt i artikel 20 i EF-statutten for Domstolen, om at fremsætte deres eventuelle bemærkninger hertil.

34 Sicilcassa, IRA, den italienske regering og Kommissionen har som svar på denne anmodning henledt Domstolens opmærksomhed på artikel 7 i lov nr. 273 af 12. december 2002 vedrørende »foranstaltninger til fremme af privat initiativ og udvikling af konkurrencen« (GURI, nr. 293 af 14.12.2002, almindelig serie, herefter »lov nr. 273/2002«), hvoraf det nærmere bestemt fremgår, at virkningerne af lov nr. 95/79, som opretholdt ved artikel 106 i lovdekret nr. 270/99 for så vidt angår virksomheder, som allerede var underlagt særlig administration,

alene angår de proceduremæssige aspekter ved konkursbehandlingen og ikke den del af loven, der indførte den statsstøtte, der er fundet uforenelig med traktaten. Den italienske regering finder således, at artikel 7 i lov nr. 273/2002 giver en autentisk fortolkning af artikel 106 i lovdekret nr. 270/99.

35 Sicilcassa har anført, at virksomheden ikke længere har interesse i at gennemføre søgsmålet i hovedsagen, mens IRA, den italienske regering og Kommissionen har gjort gældende, at de ikke har indvendinger mod anvendelsen af proceduren i procesreglementets artikel 104, stk. 3.

Det første spørgsmål

36 Med det første spørgsmål har den forelæggende ret nærmere bestemt spurgt, hvorvidt en overgangsordning som den, der er fastlagt i artikel 106 i lovdekret nr. 270/99, som fastholder virkningerne af en ny statsstøtteordning, som ikke var meddelt til Kommissionen og er blevet erklæret uforenelig med fællesskabsretten, i sig selv udgør en ny statsstøtteordning som omhandlet i artikel 87 EF og 88 EF.

37 I denne forbindelse har Domstolen tidligere i Piaggio-dommen fastslået, at en ordning som den, der er indført ved lov nr. 95/79, skal anses for at give anledning til tildeling af statsstøtte som omhandlet i traktatens artikel 92, stk. 1, således at den ikke kan gennemføres, hvis den ikke er blevet meddelt Kommissionen, og, såfremt meddelelse har fundet sted, ikke før Kommissionen har truffet en afgørelse, der anerkender, at støtteprojektet er foreneligt med fællesmarkedet, eller, såfremt Kommissionen ikke inden to måneder fra meddelelsen har truffet afgørelse, før denne frists udløb.

38 Desuden har Kommissionen i beslutning 2001/212 fastslået, at den ordning, der blev indført ved lov nr. 95/79, udgjorde en ny statsstøtteordning, som ulovligt var blevet iværksat af Den Italienske Republik i strid med de forpligtelser, der påhviler den i medfør af artikel 88, stk. 3, EF.

39 Disse betragtninger gør sig nødvendigvis tilsvarende gældende med hensyn til en overgangsordning som den, der er fastlagt i artikel 106 i lovdekret nr. 270/99, for så vidt som den fastholder virkningerne af lov nr. 95/79 for virksomheder, som allerede var underlagt særlig administration på tidspunktet for det pågældende lovdekrets ikrafttrædelse. Det bemærkes i øvrigt, at overgangsordningen i henhold til den nævnte artikel 106 ikke formelt er blevet meddelt Kommissionen af de italienske myndigheder.

40 Det må imidlertid fastslås, at den omstændighed, at artikel 106 i lovdekret nr. 270/99 har fastholdt virkningerne af lov nr. 95/79 og navnlig opretholdt den støtte, der blev ydet i henhold til denne lov indtil tidspunktet for ikrafttrædelsen af det nævnte lovdekret, ikke af den grund er uforenelig med beslutning 2001/212. Kommissionen afstod således i denne beslutning, som aldrig er blevet anfægtet for Domstolen, udtrykkeligt fra at kræve tilbagebetaling af støtte ydet i henhold til lov nr. 95/79, selv om den betragtede støtten som uforenelig med fællesmarkedet.

41 Det tilkommer den nationale ret at afgøre, om den nye støtte på grund af den manglende meddelelse skal kræves tilbagebetalt. I denne forbindelse skal den tage hensyn til de generelle principper i det italienske retssystem, navnlig princippet om berettigede forventninger, samt til sagens omstændigheder og især beslutning 2001/212.

42 Kommissionens afkald på at kræve den i medfør af lov nr. 95/79 ydede støtte tilbagebetalt omfatter i øvrigt ikke den støtte, som ville have kunnet udbetales efter ophævelsen af denne lov, selv med hensyn til virksomheder, som allerede var underlagt proceduren med særlig administration på tidspunktet for ikrafttrædelsen af lovdekret nr. 270/99. Med hensyn til denne støtte skal den nationale ret pålægge tilbagebetaling.

43 IRA, Holding Graci og den italienske regering har imidlertid anført, at der ikke er grundlag for at fortolke artikel 106 i lovdekret nr. 270/99 således, at de omhandlede virksomheder fremover kan modtage ny statsstøtte i henhold til lov nr. 95/79, som nu er ophævet. Denne fortolkning er ifølge disse parter åbenbart i modstrid med fællesskabsretten og skal derfor afvises.

44 Det tilkommer i denne forbindelse den forelæggende ret at afgøre rækkevidden af artikel 106 i lovdekret nr. 270/99, om fornødent i lyset af artikel 7 i lov nr. 273/2002, idet retten skal anlægge en fortolkning af bestemmelsen, der i videst muligt omfang er i overensstemmelse med fællesskabsretten, henset til Piaggio-dommen og beslutning 2001/212, dvs. en fortolkning, som ikke muliggør ydelse af ny statsstøtte baseret på artikel 106 efter ikrafttrædelsen af lovdekret nr. 270/99.

45 Herefter skal det første spørgsmål besvares med, at en overgangsordning som den, der er fastlagt i artikel 106 i lovdekret nr. 270/99, som fastholder virkningerne af en ny statsstøtteordning, som ikke var blevet meddelt Kommissionen, og som var blevet erklæret uforenelig med fællesskabsretten, i sig selv udgør en ny statsstøtteordning som omhandlet i artikel 87 EF og 88 EF.

Det andet og det tredje præjudicielle spørgsmål

46 Med det andet og det tredje spørgsmål har den forelæggende ret nærmere bestemt spurgt, om en overgangsordning som den, der er fastlagt i artikel 106 i lovdekret nr. 270/99, er forenelig med fællesskabsretten henset særligt til artikel 87, stk. 3, litra b), EF og retssikkerhedsprincippet, princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, princippet om forbud mod forskelsbehandling og proportionalitetsprincippet.

47 I denne forbindelse bemærkes, at i henhold til fast retspraksis er det alene Kommissionen, der er kompetent til med forbehold af Domstolens efterprøvelse at træffe afgørelse om støtteforanstaltningers eller støtteordningers forenelighed med fællesmarkedet (dom af 21.11.1991, sag C-354/90, Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires og Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon mod Kommissionen, Sml. I, s. 5505, præmis 14, af 11.7.1996, sag C-39/94, SFEI m.fl., Sml. I, s. 3547, præmis 42, samt Piaggio-dommen, præmis 31). Herefter kan den nationale ret ikke inden for rammerne af et præjudicielt søgsmål efter artikel 234 EF forelægge Domstolen et spørgsmål om en statsstøttes eller en støtteordnings forenelighed med fællesmarkedet.

48 Herefter må det andet og det tredje spørgsmål afvises.

Sagens omkostninger

49 De udgifter, der er afholdt af den italienske regering, af Kommissionen og af EFTA-Tilsynsmyndigheden, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Tribunale di Catania ved kendelse af 12. juli 2001, for ret:

1) En overgangsordning som den, der er fastlagt i artikel 106 i lovdekret nr. 270 af 8. juli 1999 om nye regler for særlig administration af store insolvente virksomheder, som fastholder virkningerne af en ny statsstøtteordning, som ikke var blevet meddelt Kommissionen, og som var blevet erklæret uforenelig med fællesskabsretten, udgør i sig selv en ny statsstøtteordning som omhandlet i artikel 87 EF og 88 EF.

2) **Spørgsmålene, hvormed Domstolen anmodes om at bedømme, hvorvidt en overgangsordning som den, der er fastlagt i artikel 106 i lovdekret nr. 270, er forenelig med fællesmarkedet, afvises.**

Således bestemt i Luxembourg den 24. juli 2003.

R. Grass

Justitssekretær

M. Wathelet

Formand for Femte Afdeling